

Magyar Helsinki Bizottság

KISOKOS A MENEKÜLTEKET SEGÍTŐ CIVILEKNEK A LEGGYAKRABBAN FELMERÜLT KÉRDÉSEK MEGVÁLASZOLÁSÁHOZ (2015. JÚLIUS 13.)

1. Ha a menekülteknek segíték utazni az országon belül, akkor bajba kerülhetnek embercsempészsért?

A külföldiek, menekültek segítése során két bűncselekmény gyanúja merülhet fel a rendőrben: az embercsempészség ([Btk. 353.§](#)) és a jogellenes tartózkodás elősegítése (Btk. 354.§). Az embercsempészség akkor valósul(hat) meg, ha valaki az államhatár jogellenes átlépéséhez másnak segítséget nyújt. A jogellenes tartózkodás elősegítése azt jelenti, hogy valakinek vagyoni haszonszerzés végett nyújt segítséget a jogellenes tartózkodásához, vagyis, ha a segítségért valaki pénzt kér a menekülttől. Fontos, hogy mindkét bűncselekmény csak szándékosan követhető el.

Kocsi? Nem javasoljuk, hogy menedékkérőket szállítsatok, mert ezzel nehéz helyzetbe kerülhetnek, és ha a rendőr megállít, akkor előfordulhat, hogy előállít és büntető eljárást indít embercsempészség gyanújával. Ha valaki a befogadó állomás kapujáig viszi csak a menedékkérőt, akkor természetesen ez nem áll fenn (mert az országhatáron nem visz át senkit), de jobb az óvatosság, mert ezzel hosszú büntetőeljárást lehet elkerülni. A telekocsizással is volt, aki bajba került, mert az osztrák rendőrség embercsempésznek vélte és őrizetbe vette. **Javasoljuk, hogy a segítők maradjanak meg annál, hogy tájékoztatást nyújtanak, útbaigazítanak, de nem szállítják gépjárművel a menedékkérőket.**

Lakás? Ha ingyenesen és azon a határidőn belül ad a segítő szállást, amíg érvényes a menedékkérő utazási igazolása, akkor nem valósulhat meg a jogellenes tartózkodás elősegítése.

Fontos tudni, hogy a menedékkérő a kérelme regisztrálásától az ügy elbírálásáig jogszerűen tartózkodik az országban, akkor is, ha eredetileg nem volt útlevele, vízum. Másik EU-s országba azonban nem mehet át, a kérelmét elvileg nem „viheti” el magával, mert a jogszabályok szerint akkor is Magyarország lesz felelős lefolytatni a menekültügyi eljárást. (Más kérdés, hogy ez a gyakorlatban nem megy ilyen gördülékenyen – 2014-ben kevesebb, mint 900 kérelmezőt küldtek vissza Magyarországra)

Fontos hangsúlyozni azonban, hogy mindenki a saját felelősségére fogad a lakásába embereket: a szállás biztosítása az állam feladata, melyben segélyszervezetek is részt vehetnek, s az így biztosított helyeken szaktudással rendelkező segítők tudnak speciális ellátást is biztosítani.

Telefon? Ugyanígy problémás lehet, ha a segítő kölcsön adja a telefonját a külföldinek, hogy arról vegye fel a kapcsolatot ismerőseivel, családtagjával. Azt senki nem tudja ellenőrizni, hogy a menekült ténylegesen kit hív fel a telefonról. Lehet, hogy arról a továbbutazást szervezné meg (az ő szempontjából egyébként érthető módon, nem feladatunk ezt minősíteni), ám ezzel az a gond, hogy megvalósulhat a határ átlépéséhez nyújtott segítség, mint az embercsempészség egyik tényállási eleme. **Javasoljuk, hogy ne adjátok kölcsön a telefont, mert embercsempészség bűnsegédletének a gyanúja merülhet fel, mintha szándékosan segítséget nyújtanátok az embercsempészséghez. Természetesen ez jó eséllyel nem áll meg és jó eséllyel fel is mentenek majd, de feleslegesen tennétek ki magatokat egy büntetőeljárásnak.**

Azoknak a menedékkérőknek, akik a BÁH ellátott utazási igazolással és van számukra kijelölve szálláshely, erre a helyre kell megérkezniük. Aki ebben segíti a menekülteket, nem sodorhatja magát

bajba. Ha önkéntesek egy csoportja humanitárius segítyt oszt vagy útba igazítja a menekülteket, önmagában bizonyosan nem követ el bűncselekményt. Ám az már problémás lehet, ha Magyarország elhagyásához nyújt valaki segítséget, mert ekkor felmerülhet az embercsempészség gyanúja.

Felmerülhet a **külföldiek rendészetével kapcsolatos szabálysértés** is: ez csak azokat a külföldieket sújthatja, akik nem tesznek eleget bejelentkezési kötelezettségüknek. A [szabálysértési törvény](#) 208. § szerint, aki a külföldiek bejelentésére, jelentkezésére vagy az ország területén tartózkodására vonatkozó szabályokat megszegi, szabálysértést követ el.

2. Kell-e közterület-használati (fogalási) engedély a segélyakció lebonyolításához?

Igen, az önkormányzat dönt arról, hogy a közterületet ki és milyen feltételekkel használhatja. Ezért pénzt is kérhet, de ingyen is adhatja, ez az önkormányzattól függ. Az ételosztás, köztéri mosdók kihelyezése, stb. is ilyen engedélyhez kötve valósulhat meg közterületen. Bővebb információ Budapesten a 3/2013. (III. 8.) [Főv. Kgy. rendeletben](#) található. Szegeden jegyzői engedéllyel működik a menekültek segítése, ez a Fővárosban jelenleg nem így van. Abban az esetben, ha az önkéntes csoportok tagjai, szervezői úgy döntenek, hogy a menekültüggyel, menekültpolitikával kapcsolatos politikai demonstrációt szerveznek, az akciójuk már a gyülekezési jog hatálya alá esik, és mint ilyen, nem kötött a közterület-használati engedélyhez.

Felmerülhet a humanitárius, segélyszervezetek vagy egyházak (Vöröskereszt, Karitás, Baptisták, Magyar Katolikus Egyház stb.) megkeresése is, hogy az ő jogosítványaikkal élve nyújtsanak önkéntesen segítséget a továbbiakban.

3. Az ételosztás is engedélyköteles?

Igen. A közterületek használatáról szóló fővárosi rendelet szerint hozzájárulás csak ideiglenes jelleggel, meghatározott időtartamra adható. Ez azt jelenti, hogy időnként még a bejáratott, régi „ételosztóknak” is új engedélyt kell kérniük az önkormányzattól. A közterület-használati hozzájárulás egyébként önmagában még kevés ahhoz, hogy valaki ételt oszthasson. További egészségügyi feltételeknek is meg kell felelni. Szóban (tévesen) gyakran ÁNTSZ-engedélyt szoktak emlegetni, de valójában az ÁNTSZ helyett a hatáskör már évek óta a **Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalnál (NÉBIH)** van. **Javasoljuk, hogy velük vegyétek fel a kapcsolatot. Addig is, ha nagyobb mennyiségben meleg ételt főznének, akkor ezt az előírásoknak megfelelő, engedélyezett körülmények között, étteremben, üzemi konyhán tegyék, ahol erre megfelelő képesítéssel rendelkező szakács főz.**

Ebben az esetben is érdemes lehet hosszú távon segélyszervezetekhez fordulni, akik jelentős tapasztalattal rendelkeznek a logisztika terén.

4. Mi a teendő, ha a szélsőségesek zaklatnak, ránk támadnak?

Mindenképpen kérjétek a rendőrség segítségét, ők kötelesek megvédeni mindenkit, aki az ország területén tartózkodik, függetlenül az állampolgárságtól vagy státuszától. Ha gyűlöletkeltő szövegeket kiabálnak és **fenyegetően, félelemkeltően** viselkednek (esetleg fizikai erőszakra is sor kerül), akkor **javasoljuk, hogy mindenképp forduljatok a rendőrséghez és tegyetek feljelentést az intézkedő rendőrnél vagy a kerületileg illetékes kapitányságon.** A jogsértést (nem provokatív módon, biztonságos távolságból) lehet és érdemes videón rögzíteni, annak nyilvánosságra hozatalára azonban ne kerüljön sor. A felvételt át lehet adni a rendőrségnek, ezzel segítve munkájukat.

5. Hívhatok-e mentőt a menekültnek/menedékkérőnek?

Igen. A menedékkérők (akit a BÁH már regisztrált) jogosultak a sürgősségi egészségügyi ellátásra, így ha rosszul vannak és komolynak tűnik a baj, akkor a mentő ugyanúgy köteles ellátni és kórházba vinni, mint egy magyar állampolgárt. Ezt a 301/2007. (XI.9.) kormányrendelet 26. §-a rögzíti, ide tartozik a háziorvosi ellátásra, sürgős szükség esetén gyógyszerre, kötszerre, ennek keretében járó- és fekvőbeteg-ellátásra, terhesgondozásra és szülészeti ellátásra, életkorhoz kötött védőoltásra való jogosultság stb. Sürgős szükség az, amikor ellátás elmaradása esetén a beteg életveszélybe kerülne, illetve súlyos vagy maradandó egészségkárosodást szenvedne.

6. Kell-e pótjegy vagy helyjegy az utazási kedvezmény mellé?

Pótjegy nem, a BÁH által kiállított 100%-os utazási kedvezmény alapján -- a 85/2007. (IV.25.) Kormányrendelet szerint -- a menedékkérő esete kivételt képez és az utazási kedvezmény ideje alatt nem kötelezhető pótjegy megvásárlására. Ebből következően azonban helyjegyet kell vásárolnia, ha olyan vonattal utazik, ahol ez kötelező. A kedvezmény 2. koci osztályra érvényes, az időtartama legfeljebb 2 nap, ami a gyakorlatban inkább egy napot jelent. Ha bármilyen okból ez lejár, akkor javasoljuk a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal megkeresését, újabb kedvezményről szóló igazolás kiállítása miatt. Ehhez fontos lenne körülírni, hogy miért nem tudott a kérelmező a rendelkezésre álló időn belül eljutni a kijelölt befogadó állomásra

7. Fontos telefonszámok:

A [Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) telefonos ügyfélszolgálat a +36 1 463 92 92 telefonszámon hétfő - csütörtök 8:30-16:30 között, valamint pénteken 8:30-14:00 között érhető el.

BÁH Menekültügyi Igazgatóság: ellátási ügyek +36 1 463 4873

BÁH Budapesti Menekültügyi Osztálya: +36 1 463 9100

BÁH Menekültügyi Osztály – Debrecen: +36 52 503 840

BÁH Balassagyarmati kirendeltség és Menekültügyi Osztály: +36 35 501 041

BÁH Menekültügyi Osztály – Békéscsaba (illetékessége Csongrád megyére is kiterjed): +36 66 445 029

Ez a tájékoztató nem teljes körű, komoly jogi probléma esetén mindenképp érdemes ügyvédi segítséget igénybe venni.

Javasoljuk és kérjük, hogy a menekültügyi eljárással kapcsolatos szakmai információkat előzetes képzés, tapasztalat és szaktudás nélkül ne nyújtson senki a menedékkérőknek, keressétek a szakmai szervezetek hivatalos tájékoztatóit:

BÁH – [gyakran ismételt kérdések](#)

Magyar Helsinki Bizottság 10 nyelvű [tájékoztató füzete](#) (hosszabb változat), amely az augusztusban hatályba lépő törvénymódosítás miatt változni fog. Szintén elérhető a Helsinki Bizottság [rövid tájékoztatója](#).

[Menedék Egyesület](#): szociális munka és tanácsadás